

Datum 2019-05-08
Diarienummer 0486/19

Utbildningsdepartementet

Göteborgs Stads yttrande över remissen Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk

Göteborgs Stad tillstyrker remissen med hänsyn taget till nedanstående synpunkter.

Problemen inom språktolkområdet är grundligt redogjorda för i utredningen. Behoven av tolktjänster bedöms varaktiga. Utredningens förslag om satsningar på fler utbildningsplatser och validering är nödvändiga för kvaliteten på den framtida tolkförsörjningen. Förslagen om professionalisering av tolktjänsterna och insatser för att höja kompetens i och tillgång på tolktjänster, auktorisation och tillsyn är relevanta och nödvändiga. Förslaget om en statlig tolkportal med registrerade och auktoriserade tolkar bedöms vara positivt. En statlig tolkportal för alla tolkanvändare skulle kunna bidra till att kvalitetssäkra och säkra tillgången till distanstolk. Stadsledningskontoret välkomnar särskilt en reglering av användandet av barn som tolkar likväl som stärkt barnperspektiv i utbildningssammanhang.

Det är viktigt att ställa krav på rätt kompetens vid beställning av tolk. Förutom språkliga kompetenser ställer kommunens verksamheter krav på en bred variation av kvalifikationer i tolkningen. Det ställs olika krav på kompetens när det gäller att tolka i ett ärende som rör funktionsnedsättning än exempelvis ärenden rörande försörjningsstöd, barn som far illa eller migrationsmottagande. Det finns skillnader när det gäller att tolka för vuxna och att tolka för barn. Tolkanvändaren måste kunna lita på att tolken

exempelvis kan förstå den som ska tolkas, behärskar relevanta begrepp, har förståelse för lagstiftning inom området och inte har värderingar som påverkar den enskildes rättssäkerhet. Exempel på kvalifikationer kan vara kompetens om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) där det är viktigt att tolken har kunskap om anatomiska begrepp och kan hantera en integritetskänslig och intim situation.

Tolkssituationen kan innebära risker för vissa målgrupper såsom hbtq-personer samt barn, unga och vuxna som utsätts eller riskerar utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Stadsledningskontoret bedömer att stor vikt måste läggas vid att säkerställa trygga och kvalificerade tolktjänster utifrån dessa perspektiv. Behoven måste beaktas i utbildning, validering, auktorisering och registrering av tolkar. En aktiv och skyndsamt utveckling av alternativ för anonymitetsgaranterad distanstolkning bör övervägas.

Det finns idag utvecklingsbehov vad gäller digitalisering och teknik inom tolkområdet vilket bör prioriteras. Flera av förslagen tar sikte på förbättringar för statliga myndigheters behov av tolktjänster samtidigt som kommuner och landsting står för två tredjedelar av de offentligt finansierade tolktjänsterna i landet. Det finns behov av register och beställaresurser för kvalitetssäkrade kvalificerade tolktjänster i all offentlig verksamhet. Kommuner och landsting uppmanas att i ökad utsträckning samverka för att klara sin försörjning av tolkar. Samordning av beställningar görs ofta i den lokala verksamheten men det saknas verktyg för en bredare samordning. För att möjliggöra ett effektivt och samordnat utnyttjande av tolktjänster i kommuner och landsting anser stadsledningskontoret att staten bör bidra till att utveckla ett webb-verktyg för samordnad beställning. Ett sådant verktyg ska kunna användas av alla offentliga förmedlingsorgan för tolktjänster i landet och bidra till högre kvalitet i tolktjänsterna.

Med ett ökat mottagande av kvotflyktingar som talar ovanliga språk där det saknas tolk i Sverige, blir det allt viktigare med en teknisk utveckling som möjliggör relä-tolkning, det vill säga tolkning via ett annat språkligt mellanled. Det ställer också krav på en utveckling av kvalitetssäkrad tolkning och översättning som inte kräver människor bakom tolkandet, exempelvis appar och andra it-lösningar. En sådan teknisk utveckling skulle också gynna individer som inte har tillit till tolkar på det egna språket på grund av rädsla för förföljelse eller att deras anonymitet ska röjas. Det kan

framför allt vara lämpligt vid samtal med individer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck eller med flyktingar som på grund av religiös eller politisk tillhörighet riskerar att utsättas för förföljelse även i Sverige.

Göteborg den 8 maj 2019
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld